

369. Helgåby, Skepptuna sn.

Litteratur: B 34, L 528. Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 124.

Avbildningar: Teckning, signerad »P. H.», d. v. s. P. Helgonius (i Monumenta 3), och osignerat träsnitt (i Monumenta 3 och B 34).

Det övre av de båda fragmenten på träsnittet i *Bautil* (B 34), se U 368. Höjd ung. 1 m., största bredd ung. 0,70 m.

Inskrift (enligt B 34):

... - niuifara · umn ... ir ... lm ... hmi ...
 5 10 15

13—14 *ir* kan givetvis också läsas *mi*, 17—19 *hmi* också *iah*.

De bevarade inskriftsfragmenten ge ingen mening.

370. Herresta, Skepptuna sn.

Pl. 37.

Litteratur: B 25, L 519, D 2: 156. J. Bureus, F a 6 s. 204 (Rhezeliuss), F a 5 n:r 318, F a 10:2 n:r 119 (efter Rhezelius); Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, F l 5:1 n:r 41, Monumenta 3, bl. 98; P. Dijkman, Historiske Anmärkningar (1723), s. 44; O. Celsius, SR 2, s. 74, 230, 589; E. Brate, Anteckningar (ATA); O. von Friesen, Upplands runstenar (1913), s. 63.

Äldre avbildningar: Rhezelius, teckning (F l 2 n:r 24); Bureus, kopia av Rhezelius' teckning (F a 10:2 n:r 119); Peringskiöld, teckning (F l 5:1), träsnitt (i Monumenta 3 och B 25); Dybeck a. a.; Brate foto 1909 (ATA).

Stenen står vid östra sidan av gårdsplatsen i Herresta östra mellangård, ung. 12 m. S om boningshuset. Den restes här år 1940.

Ristningen var känd redan av Bureus, genom en teckning av Rhezelius. Den fanns då »På Öst^r. gården i Härstadh» (F a 6), »På Härestad gård i Skefftuna S.» (F a 10:2). I *Ransakningarna* uppges, att »På Herrestadh hoos Per Thommessons mangårdh står en oprest Runasten något påriktat med Runaskriff». Peringskiöld: »I Skäfftuna Sochen på Härstad Östergård» (F l 5:1). I *Monumenta* har Peringskiöld gjort följande anteckning till träsnittet: »hvilken iag med största flijt och achtsamheet efter alla streken hafver sielf afritat, Secret. Had. til vittne närvarandes.»

På Peringskiölds teckning antydes, att stenen var sprucken i tre delar. Den fanns emellertid fullständigt i behåll ännu vid Dybecks besök på 1860-talet. »Stenen, sprängd i två delar», säger Dybeck, »ligger nedanför boningshusen i Herrstads mellangård. Inskriftens tydning lär vara förbehållen en mer eller mindre aflägsen framtid. Ristningen är omsorgsfullt utförd i den vackra granitstenen, som nog snart lærer ytterligare sprängas för att användas. Man berättar att runstenen fordom stått invid en bautasten, hvilken är på en grafkulle i byns östra gärde.» Platsen är utmärkt på Geologiska kartbladet »Lindholm». År 1909 låg stenen »i det östra hörnet av gårdsplanen i Härstads östra mellangård, de båda styckena något skilda åt och övervuxna av en krusbärsbuske. Stenen blev upptagen, styckena hoplagda och stödda av stenar bakom och under» (Brate). Ett tredje stycke, som suttit upptill på v. sidan med en del av korset, var emellertid förkommet och har icke kunnat återfinnas. År 1940 lagades stenen med stenkitt och restes på den plats där den låg, med ristningsytan vänd åt V.